

Exposició de motius

La llibertat i la igualtat no es demanen, es posseeixen. Ja que totes les persones neixen lliures i iguals en dignitat i drets, l'obligació dels legisladors consisteix en afermar i fer prosperar ambdues condicions innates. La democràcia ha d'oferir garanties per a la lliure expressió de les persones però també dels col·lectius que així ho desitgin; per a la igualtat d'oportunitats entre persones però també entre els pobles que així ho reclamin; i per a la major llibertat de les persones però també per a les comunitats que així ho persegueixin. La missió de l'Estat de dret no consisteix en coartar i impedir l'exercici de tals anhels, sinó en tot el contrari; garantir-ne el desenvolupament i facilitar-ne l'exercici.

Les nacions contingudes en l'Estat espanyol posseeixen els mateixos drets que qualsevol altra comunitat del concert mundial, i són dipositàries de les mateixes llibertats. La lliure determinació dels pobles, principi reconegut per les Nacions Unides i també per l'Estat espanyol en diversos tractats vinculants, ha de formar part explícita del marc constitucional espanyol. Aquesta Proposició de Llei aspira a reparar un buit legal evident i una contradicció jurídica notable, i pretén situar l'Estat espanyol a l'alçada de les democràcies més madures, aquelles que entenen que el dret a decidir dels pobles és un dret fonamental que ha de ser previst i regulat.

El principi d'autodeterminació fou formulat per primera vegada pel president dels Estats Units Woodrow Wilson en els seus Catorze Punts el 1918. A l'acabar la Segona Guerra Mundial el dret a l'autodeterminació fou recollit a l'article 1 de la Carta de les Nacions Unides: "Fomentar entre les nacions relacions d'amistat basades en el respecte al principi de la igualtat de drets i a la lliure determinació dels pobles, i prendre altres mesures adequades per enfortir la pau Universal":

Més endavant, les Nacions Unides proclamaren l'any 1966 el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, que va entrar en vigor el 1976 i que fou ratificat per l'Estat espanyol el 27 de juliol de 1977, que diu: "Tots els pobles tenen dret a l'autodeterminació. En virtut d'aquest dret determinen lliurement llur condició política i proveeixen així mateix al seu desenvolupament econòmic, social i cultural".

Així mateix, l'Estat espanyol ha ratificat i/o reconegut com a vàlids tot un seguit de Convenis, Tractats, Cartes i Resolucions internacionals on es reconeix el dret a l'autodeterminació, com són el Conveni internacional de drets econòmics, socials i culturals de les Nacions Unides, la Carta Internacional dels Drets Humans adoptada per l'Assemblea de l'ONU el 1966, la Declaració de Principis de la "Llei internacional sobre relacions amistoses entre Estats" de 1970 o diverses resolucions tant de Nacions Unides com de la Conferència de Seguretat i Cooperació a Europa.

Més modernament, la Cort Internacional de Justícia, en l'exercici de la seva tasca d'interpretació de la Carta de les Nacions Unides, ha vingut a reconèixer que existeix en formació un dret a la lliure determinació dels pobles diferent del que es reconeix als pobles colonitzats i sotmesos a dominació i explotació, no trobant-se el seu exercici mitjançant un referèndum d'independència prohibit per la legalitat internacional, la pràctica del Consell de Seguretat de les Nacions Unides o la pràctica dels estats, fins i tot quan aquest exercici sigui contrari a les normes internes de l'Estat en qüestió. En el mateix pronunciament la Cort Internacional de Justícia també ha constatat que el principi de la integritat territorial dels Estats, recollit també a l'article 8 de la Constitució espanyola, és un principi l'abast del qual ha de cenyir-se únicament a les relacions entre Estats en l'àmbit internacional, però que en cap cas pot interpretar-se com un impediment per a l'exercici del dret a la lliure determinació dels pobles que tingui com a resultat la secessió d'una part del territori de l'Estat, havent-se d'interpretar així també en el cas de l'Estat espanyol en virtut dels articles 10.2 i 96 de la Constitució espanyola. La Cort Internacional de Justícia considera fora de tota controvèrsia que els debats a niell internacional sobre el dret a la lliure determinació dels pobles i l'existència d'una secessió reparadora de situacions de dèficit democràtic o de discriminació de minories dins dels estats, entre d'altres, inclouen el dret a separar-se de l'Estat al que pertanyen.

Així doncs, mitjançant l'aprovació d'aquesta llei es pretén situar l'Estat espanyol a l'avantguarda del respecte als drets democràtics dels ciutadans de les nacions que el componen per mitjà de la recepció en el dret intern, d'acord amb els articles 10.2, 96 i 23 de la Constitució espanyola, l'exercici del dret a la lliure determinació dels pobles l'existència i l'exercici dels quals han estat constats i emparats d'acord amb la legalitat internacional, posant remei a un dèficit democràtic que ve soscavant recentment la legitimitat de les institucions davant la pròpia ciutadania i que ha tingut una de les seves màximes manifestacions en la contradicció entre la voluntat democràtica expressada en referèndum del poble de Catalunya mitjançant l'aprovació en referèndum de l'Estatut d'Autonomia i la sentència ulterior del Tribunal Constitucional que lamina gran part de la virtualitat jurídica i del contingut del mateix. L'article 2 de la Constitució haurà de ser reinterpretat, doncs, de forma coherent i d'acord amb la recepció en dret intern d'aquest reconeixement de l'exercici del dret a la lliure determinació i tenint en consideració que la llei aprovada preveu un procés de transició a la independència en el marc del que aquestes previsions constitucionals poden ser reinterpretades. La present llei es configura com una llei de desenvolupament dels articles 23 i 92.3 de la CE, així com de transferència de la competència per a convocar referèndums d'acord amb l'article 150.2 CE.

Es reconeix, doncs, l'exercici del dret a la lliure determinació dels pobles, la interpretació del qual haurà de venir integrada per la interpretació que se'n du a terme en l'àmbit del Dret Internacional públic, incloent en aquesta interpretació en el cas que l'exercici del dret tingui com a resultat final la secessió d'una part del territori espanyol, el 16 del Conveni de Viena sobre Tractats, així com la normativa que regeix

modernament la successió d'estats, heretant els estats successors la pertinença als mateixos tractats que l'estat predecessor d'acord amb el principi de continuïtat, per la qual cosa es mantindria, entre altres organitzacions, la pertinença a la Unió Europea i els ciutadans no serien desposseïts en cap cas d'aquesta ciutadania.

L'Estat espanyol està compost per diverses nacions, anomenades constitucionalment nacionalitats, als ciutadans de les quals es pretén –mitjançant la present Llei– reconèixer l'exercici dels seus drets democràtics, històrics i nacionals. La voluntat i afirmació nacional d'aquestes és innegable ja que es troba, fins i tot, recollida en el preàmbul del respectiu Estatut d'Autonomia o bé en el Preàmbul i l'articulat de projectes de reforma d'aquest aprovats a la seu parlamentària autonòmica. És també innegable el desig individual de bona part de la seva ciutadania de constituir-se com a Estat independent de l'Estat espanyol. Aquest desig d'exercici del dret a la lliure determinació així com la no renúncia ha estat reiteradament constatat de fet i de dret, ja sigui mitjançant el seu exercici de fet sense voluntat de vinculació jurídica per la via de consultes populars organitzades per entitats socials, ja a través de la seva ratificació pels legítims representants democràtics mitjançant sengles Resolucions parlamentàries o la seva inclusió en sengles projectes de reforma d'estatut d'autonomia aprovats en seu parlamentària autonòmica.

Coherentment amb la reiterada voluntat de situar a l'Estat espanyol en l'avantguarda del respecte als drets democràtics dels seus ciutadans, l'exercici del dret a la lliure determinació dels pobles es regula en aquesta llei d'acord amb els estàndards democràtics internacionalment reconeguts per la Comissió de Venècia en llurs informes, opinions i resolucions, incloses les directrius per als referèndums constitucionals a nivell estatal adoptats en la sessió plenària 47 de 6 i 7 de juliol de 2001 i llur opinió sobre els estàndards internacionals aplicables a la legislació sobre referèndums adoptada en sessió plenària 65 de 16 i 17 de desembre de 2005. Per tot això, s'identifica clarament el subjecte de l'exercici d'aquest dret i els requisits per tal que aquest dret democràtic sigui transparent, lliure, just, clar i decisor, resolent qüestions com el dret a vot, la forma de la convocatòria, la participació mínima exigida per a la validesa del referèndum, la claredat de la pregunta, el resultat i el procés ulterior a seguir en el cas que el resultat de l'exercici del dret a la lliure determinació sigui favorable a la independència. Tot això malgrat que, d'acord amb la Comissió de Venècia, òrgan consultiu del Consell d'Europa, al qual pertany l'Estat espanyol, reconeix que no es pot derivar del Dret Internacional ni de l'anàlisi del dret intern dels Estats l'obligació d'establir un llindar mínim de participació i resultat per considerar la validesa i aprovació d'un determinat referèndum, essent únicament recomanable a efectes de major legitimitat democràtica i claredat del resultat les majories del 50% previstes.

Així mateix, el Tribunal Suprem del Canadà establí l'obligació de negociar en cas d'un resultat clar en un referèndum, obligació l'incompliment de la qual derivaria en una clara legitimació del reconeixement unilateral del nou Estat per part dels estats integrants de la comunitat internacional. Per això, en la present llei es preveu un procés

negociador en cas que l'exercici del dret a la lliure determinació dugui a un resultat favorable a la independència d'un determinat territori.

Consegüentment, el Parlament espanyol, com a màxim representant de la voluntat democràtica del poble, situant-se de nou en l'avantguarda del respecte als drets democràtics, regula l'exercici del dret a la lliure determinació de la ciutadania de les nacions que el conformen i la seva capacitat per decidir el futur de llurs pobles, llur estatus polític i la relació que desitgen mantenir amb altres estructures o organitzacions supranacionals.

TÍTOL I. DRET A LA LLIURE DETERMINACIÓ DE LES NACIONS

Article 1. Objecte de la Llei

L'objecte de la present Llei és transposar a l'ordenament jurídic espanyol el dret a la lliure determinació de les nacions, reconegut per la legalitat internacional i per l'Estat espanyol amb la ratificació de diversos Tractats Internacionals.

Així mateix, és objecte d'aquesta Llei regular l'exercici del dret de lliure determinació de les nacions que conformen l'Estat espanyol.

Article 2. Definició i àmbit del dret a la lliure determinació de les nacions

1. Seran considerades nacions a efectes de la present Llei aquelles que així ho defineixin en llur Estatut d'Autonomia o que així ho aprovi llur Parlament autònom en base a llurs drets històrics, llur sentiment nacional o llur voluntat democràtica.
2. Les nacions de l'Estat, constitucionalment anomenades nacionalitats, exerceixen lliurement el dret a la pròpia determinació nacional.
3. En virtut del dret a la lliure determinació, les nacions tenen el dret de determinar lliurement llur estatus polític, les competències que ostenten i/o que cedeixen, així com les relacions de cooperació i/o dependència que estableixen amb altres estructures o organitzacions supranacionals.

4. Així mateix, les nacions tenen el dret de disposar lliurement de llurs riqueses i recursos naturals, respectant el que disposa en aquest sentit pel dret internacional.

Article 3. Els Parlaments autònoms, representants de la sobirania

Els Parlaments autònoms de les nacions de l'Estat espanyol, com a representats legítims de la sobirania de llurs pobles, podran decidir lliurement sobre els drets establerts en l'article anterior.

TÍTOL II. REFERÈNDUM D'AUTODETERMINACIÓ NACIONAL

Article 4. Convocatòria del referèndum d'autodeterminació nacional

1. Les nacions que componen l'Estat espanyol tenen el dret inalienable de convocar un referèndum d'autodeterminació nacional sobre la constitució d'un Estat independent.
2. El referèndum d'autodeterminació serà convocat pel Govern autònom, a instància pròpia, del Parlament autònom o del 20% del cens municipal mitjançant el mateix procés establert per a la iniciativa legislativa popular en llur territori.

Article 5. Exercici del dret a l'autodeterminació

1. Tindran dret a vot en l'esmentat referèndum els ciutadans i les ciutadanes amb dret a sufragi en les eleccions municipals en la data de convocatòria del referèndum.
2. El resultat del referèndum es considerarà vàlid si la participació supera el 50% del cens electoral.
3. En cas que més del 50% dels vots emesos en el referèndum d'autodeterminació siguin favorables a la independència respecte de l'Estat espanyol, el govern autònom proclamarà la independència de llur nació.
4. En cas que no s'assoleixin els percentatges establerts en els dos punts anteriors, la nació que ha exercit el referèndum d'autodeterminació continuarà formant part de l'Estat espanyol amb els drets i deures que lliurement decideixi.

TÍTOL III. TRANSICIÓ A LA INDEPENDÈNCIA NACIONAL

Article 6. Procés d'Independència

1. Un cop proclamada la independència, s'iniciarà la negociació amb l'Estat espanyol per establir els drets i deures de cadascú en un procés de transició per al ple traspàs de poders i recursos.
2. El procés de transició, que durarà un màxim de 10 anys, haurà de permetre una transició progressiva i no traumàtica per garantir la eficiència en el traspàs de poders i llur gestió, així com l'estabilitat institucional i econòmica.
3. L'Estat espanyol, en el procés de transició, promourà i facilitarà el reconeixement internacional del nou Estat, i especialment per part de la Unió Europea.
4. En cas de discrepàncies que obstaculitzin el procés de transició, qualsevol de les dues parts podrà sol·licitar la mediació de les Nacions Unides.

Disposició derogatòria única.

Queden derogades totes les disposicions d'igual o inferior rang que s'oposin a l'establert en la present Llei.

Disposició final única.

Aquesta Llei entrarà en vigor dos mesos després de la data de la seva publicació en el "Boletín Oficial del Estado". Es publicarà també en la resta de llengües oficials de l'Estat espanyol.